

Motorische vaardigheden meten in gemeenten

Gebruik, doelen en belemmeringen

Nynke Popken & Marthe Westerbroek

In dit factsheet brengen we in kaart hoe gemeenten tussen 2019 en 2024 meetinstrumenten gebruikten om de motorische vaardigheden van kinderen te meten. En hoe ze de uitkomsten gebruiken. Hiervoor gebruiken we data uit vragenlijstonderzoek onder het panel van de Vereniging Sport en Gemeenten (VSG).

Motorische vaardigheden

Motorische vaardigheden maken deel uit van beweegwijsheid: een breed en holistisch concept dat onze relatie met bewegen en sport tijdens ons leven beschrijft (Singh et al., 2025). Deze vaardigheden worden gemeten door motorische testen of leerlingvolgsystemen (LVS). Motorische testen geven een beeld op één meetmoment, een LVS volgt de ontwikkeling door de jaren.

Nationaal Sportakkoord

Het gebruik van deze instrumenten sluit aan bij de doelen van het Nationaal Sportakkoord (Ministerie van VWS, 2022). Daarin stimuleren de aangesloten partijen samenwerking tussen onderwijs en gemeenten bij het meten van motorische vaardigheden.

Neem voor meer informatie contact op met [Marthe Westerbroek](#).

65%

van de gemeenten gebruikt meetinstrumenten voor motorische vaardigheden

62%

van de gemeenten die een meetinstrument gebruikt is opdrachtgever voor de inzet hiervan

64%

van de gemeenten die een meetinstrument gebruikt doet dit om kinderen door te kunnen verwijzen naar passend aanbod.

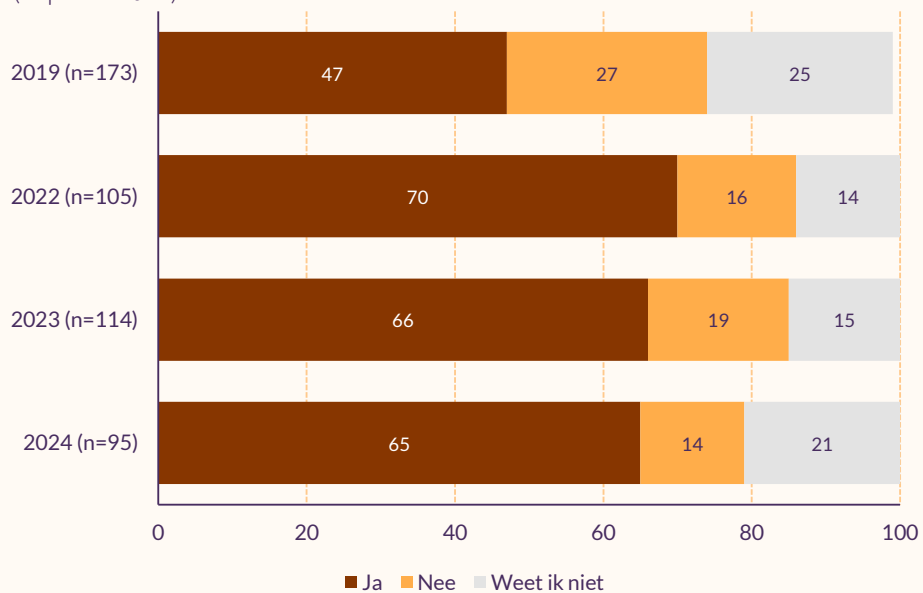
52%

van de gemeenten die een meetinstrument gebruikt ervaart belemmeringen bij het gebruik van de resultaten

Inzet van meetinstrumenten

Figuur 1
Aandeel gemeenten dat meetinstrumenten inzet voor motorische vaardigheden, in 2019, 2022, 2023 en 2024

(in procenten)

Bron: Mulier instituut, VSG-panel, 2019, 2022, 2023, 2024.

Twee derde gemeenten zet meetinstrumenten in

Een groot deel van de gemeenten zet meetinstrumenten in om de motorische vaardigheden van kinderen in kaart te brengen. Tussen 2019 en 2022 steeg dit percentage van 47 naar 70 procent. In 2024 deed 65 procent van de gemeenten dit (figuur 1).

Redenen om geen meetinstrument in te zetten

In 2024 gebruikten dertien gemeenten die de vragenlijst invulden (14%) geen meetinstrumenten voor motorische vaardigheden. In 2023 waren dat er 21 (19%). Redenen om geen meetinstrumenten in te zetten, zijn:

- onvoldoende personeel om de metingen uit te voeren;
- onvoldoende middelen om de uitkomsten te analyseren en interpreteren;
- onvoldoende draagvlak bij scholen.

Inzet meetinstrumenten naar gemeentegrootte

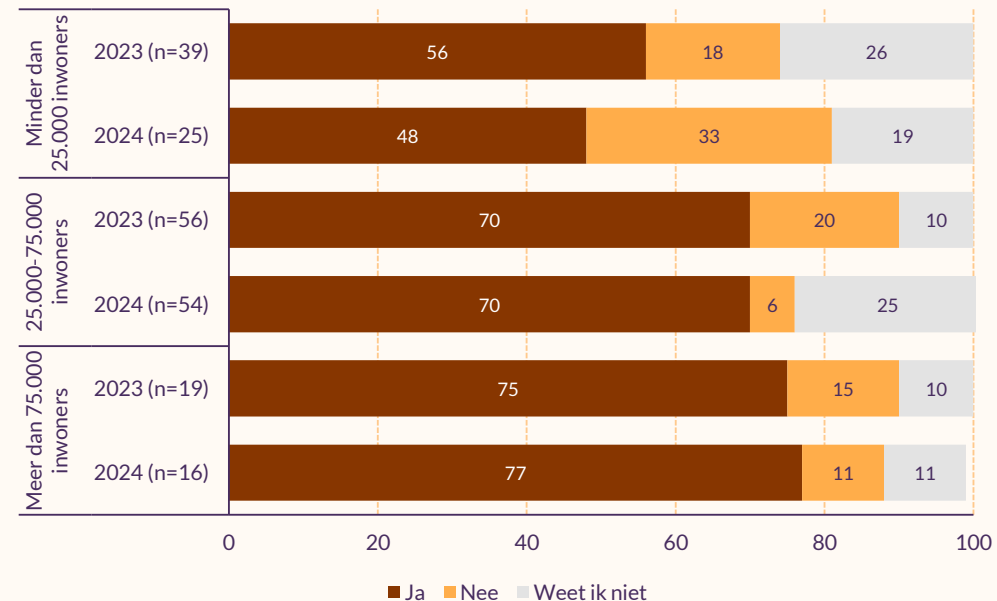
Meetinstrumenten vaker gebruikt in grotere gemeenten

Er zijn meer (middel)grote dan kleine gemeenten die meetinstrumenten gebruiken (figuur 2).

In 2022 gebruikten bijna alle grote gemeenten (95%) en twee derde van de kleine (68%) een meetinstrument (niet in figuur). In 2024 is dit ongeveer drie kwart van de grote gemeenten (77%) en de helft van de kleine (48%). Het verschil tussen 2022 en 2024 is niet significant.

We zagen al dat het totale aantal gemeenten dat een meetinstrument gebruikt, tussen 2022 en 2024 redelijk stabiel bleef (figuur 1). Dat komt doordat vooral middelgrote gemeenten de vragenlijst hebben ingevuld.

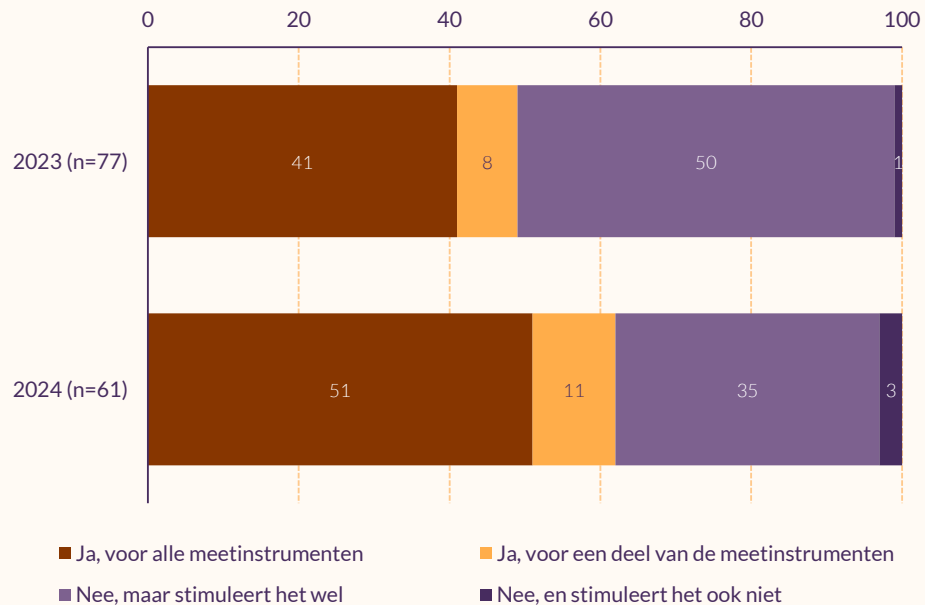
Figuur 2
Aandeel gemeenten dat meetinstrumenten voor motorische vaardigheden inzet, naar gemeentegrootte, in 2023 en 2024
(in procenten)

Bron: Mulier instituut, VSG-panel, 2023, 2024.

Rol gemeenten en uitvoering metingen

Figuur 3
Geeft de gemeente opdracht voor de inzet van meetinstrumenten? In 2023 en 2024
(in procenten)

Bron: Mulier Instituut, VSG-panel 2023, 2024.

Gemeenten geven opdracht of stimuleren

Een groot deel van de gemeenten geeft expliciet opdracht om meetinstrumenten te gebruiken (49% in 2023, 62% in 2024; figuur 3). Gemeenten die dat niet doen, geven vrijwel allemaal aan de inzet van meetinstrumenten wel te stimuleren (50% in 2023, 35% in 2024).

Uitvoering metingen verandert nauwelijks

De manier waarop gemeenten motorische vaardigheden meten, is over de jaren grotendeels constant.

- Ze richten zich vooral op kinderen van 4-12 jaar (97%). De MQ-scan is daarbij het meest gebruikte meetinstrument (62%).
- De metingen vinden in het overgrote deel van de gemeenten op basisscholen plaats (94%). Voornamelijk vakleerkrachten (30%), buurtsportcoaches (33%) of een combinatie van beide (36%) voert ze uit.
- De verwerking van de resultaten ligt vaak bij de scholen zelf (44%) of bij een sportbedrijf (35%).

Doelen inzet meetinstrumenten

Belangrijkste doel: doorverwijzen naar passend aanbod

Gemeenten zetten meetinstrumenten voor verschillende doelen in. In 2023 gaven meerdere gemeenten in een toelichting aan dat zij dit deden om kinderen door te verwijzen. Dit hebben we daarom in de vragenlijst van 2024 als antwoordoptie toegevoegd. Bijna twee derde van de gemeenten noemde dit toen als doel (64%; figuur 4).

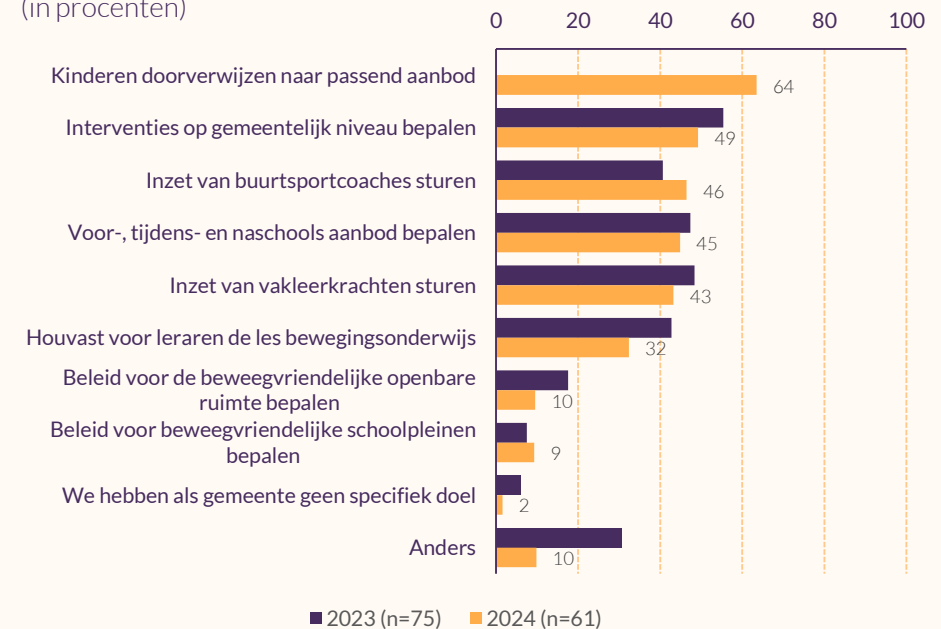
Andere veelgenoemde doelen

Andere belangrijke doelen zijn beleidskeuzes onderbouwen en de inzet van professionals sturen, zoals buurtsportcoaches en vakleerkrachten.

Het gebruik van de resultaten om de inhoud van de les bewegingsonderwijs te bepalen, daalde van 52 procent in 2022 (niet in figuur) naar 32 procent in 2024. Vooral gemeenten die de MQ Scan gebruiken (n=46 in 2022 en n=36 in 2024), gebruiken dit meetinstrument nu minder vaak voor dit doel (resp. 71% en 38%).

Figuur 4
Doelen van het gebruik van meetinstrumenten voor motorische vaardigheden, in 2023 en 2024

(in procenten)

Bron: Mulier instituut, VSG-panel, 2023, 2024.

Bijdrage aan doelen en gebruik van resultaten

Metten draagt vaak bij aan doelen

Gemeenten ervaren dat het meten van de motorische vaardigheden bijdraagt aan de door hen gestelde doelen. Zo geeft in 2024 ruim twee derde (69%) van de gemeenten met het doel 'doorverwijzen naar passend aanbod' (n=39) aan dat het meten hier redelijk of veel aan bijdraagt. Ook bij de andere doelen geven gemeenten merendeels aan dat het meten er redelijk of veel aan bijdraagt.

Resultaten voornamelijk gebruikt door afdeling Sport

In twee derde van de gemeenten die meetinstrumenten inzetten (n=61; 65%), gebruikt de afdeling Sport de resultaten. In een derde van deze gemeenten gebruikt (ook) de afdeling Onderwijs (35%) of Gezondheid (32%) ze. Deze resultaten zijn vergelijkbaar met 2023.

Drie op de tien gemeenten gebruiken de resultaten van de meetinstrumenten niet zelf (29%, n=17). In zestien daarvan (95%) gebruiken voornamelijk scholen de resultaten. In één gemeente worden de resultaten niet gebruikt.

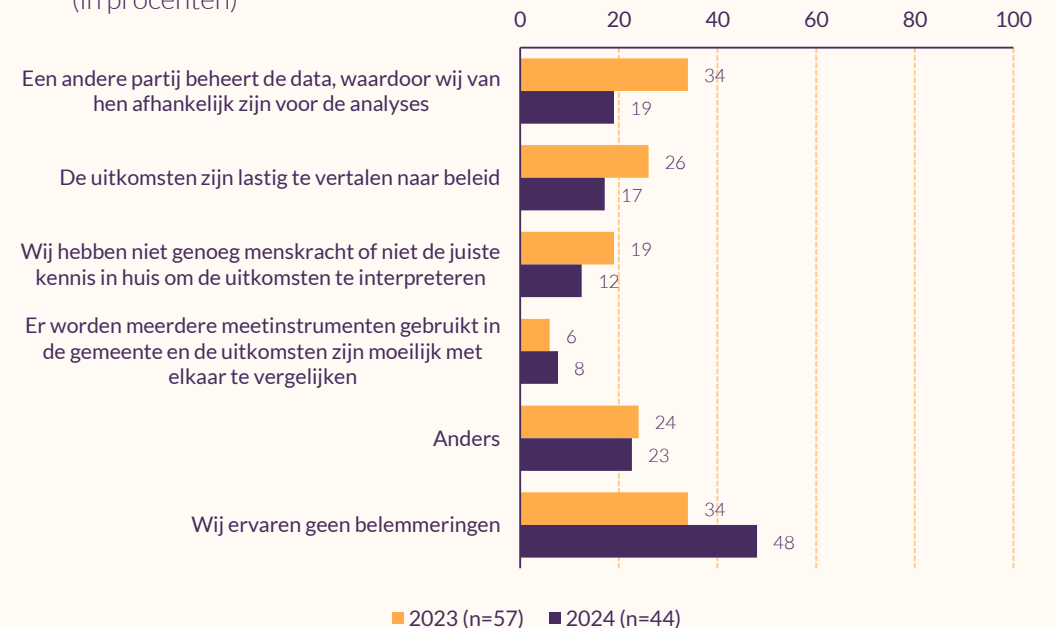
Belemmeringen bij gebruik resultaten

Veel gemeenten ervaren belemmeringen

Een groot deel van de gemeenten die de resultaten gebruiken, ervaart daarbij belemmeringen (66% in 2023, 52% in 2024). Vooral het beheer van de data door een andere partij ervaren gemeenten als lastig. Ook vindt een deel het lastig om de resultaten te vertalen naar beleid. Dit hangt mogelijk samen met het gebrek aan menskracht of kennis. Beide zijn nodig om de uitkomsten te interpreteren (figuur 5).

Bij de antwoordoptie 'anders' noemen gemeenten onder andere dat niet alle scholen deelnemen aan de metingen. Daardoor krijgen ze een onvolledig beeld.

Figuur 5
Ervaren belemmeringen door gemeenten bij het gebruik van de resultaten van meetinstrumenten, in 2023 en 2024
(in procenten)

Bron: Mulier instituut, VSG-panel, 2023, 2024.

Conclusie

Inzet meetinstrumenten stabiel sinds 2022

In het merendeel van de gemeenten in Nederland worden meetinstrumenten ingezet om motorische vaardigheden van kinderen in kaart te brengen. Tussen 2019 en 2022 nam het gebruik van deze meetinstrumenten toe. Sinds 2022 is dit nagenoeg onveranderd. Wel valt op dat vooral grote gemeenten ze inzetten. In kleinere gemeenten blijft het gebruik in 2024 achter.

Gemeenten vaak opdrachtgever of stimulator

Het meten van motorische vaardigheden blijkt een gedeelde verantwoordelijkheid van gemeenten, scholen en sportbedrijven. Gemeenten vervullen daarbij vaak de rol van opdrachtgever of stimulator. De uitvoering en verwerking van de metingen ligt meestal bij scholen en sportbedrijven.

Vaak belemmeringen bij gebruik resultaten

Gemeenten ervaren bij het gebruik van de resultaten vaak belemmeringen. Bijvoorbeeld dat een externe partij de data beheert. Ook ontbreekt bij gemeenten kennis en menskracht om de data te interpreteren en te vertalen naar beleid.

Toekomstig beleid moet zich daarom niet alleen richten op het stimuleren van de inzet van meetinstrumenten voor motorische vaardigheden. Maar ook op de voorwaarden die nodig zijn om de resultaten te gebruiken. Meten is namelijk alleen waardevol als de uitkomsten leiden tot concrete acties die bijdragen aan vooraf gestelde doelen (Westerbroek et al., 2024). Goede samenwerking tussen betrokken partijen is hierbij essentieel.

Resultaten minder vaak gebruikt voor lesinhoud

Het gebruik van meetinstrumenten om leraren houvast te geven voor de invulling van de lessen bewegingsonderwijs, is aanzienlijk afgenomen tussen 2022 en 2024. Een mogelijke verklaring is dat gebruikers beter weten voor welk doel het meetinstrument geschikt is.

Zo gebruiken minder gebruikers van de MQ Scan de test voor de invulling van de lessen bewegingsonderwijs. Daar is deze scan ook minder geschikt voor. De MQ Scan is namelijk een motorische test en geeft een momentopname (De Jonge et al., 2020). Mogelijk is dit de afgelopen jaren voor meer gebruikers van de test duidelijk geworden.

Aanbevelingen

We doen een aantal aanbevelingen voor gemeenten, testaanbieders en overheid om de meetinstrumenten en de resultaten daarvan succesvol te kunnen gebruiken. De aanbevelingen voor gemeenten zijn zowel voor gemeenten die al een meetinstrument toepassen als voor gemeenten die dit nog niet doen.

Bepaal doelstelling en maak vervolgacties mogelijk

Het is belangrijk om vooraf expliciet te bepalen wat het doel is van de inzet van het meetinstrument. Ook moeten middelen beschikbaar zijn die passende vervolgacties mogelijk maken (De Jonge et al., 2020). Dit helpt bij het kiezen van een geschikt meetinstrument en zinvol gebruik van de uitkomsten.

Zorg voor goede samenwerking

Een voorwaarde voor de inzet van een meetinstrument is samenwerking tussen betrokken partijen (Westerbroek, 2024). Deze partijen moeten de doelstellingen, wensen en mogelijke belemmeringen goed met elkaar afstemmen. Scholen hebben mogelijk andere doelstellingen dan gemeenten. Het is belangrijk om samen na te denken over welk meetinstrument aansluit bij ieders wensen en doelstellingen.

Testaanbieders: help gebruikers bij gebruik resultaten

Testaanbieders moeten, naast handvatten voor het uitvoeren van de metingen, ook aangeven hoe de resultaten bijdragen aan doelstellingen. Ook moet het voor gebruikers duidelijk zijn voor welke doelen ze het meetinstrument kunnen gebruiken, hoe ze de data moeten verwerken en hoe ze de resultaten kunnen gebruiken. Met een motorische test kun je bijvoorbeeld vaststellen of een kind een achterstand heeft, maar niet welke specifieke ondersteuningsbehoefte dit kind heeft.

Onderzoek ervaringen en ondersteuningsbehoeften

We weten dat sommige gemeenten belemmeringen ervaren bij het gebruik van de data en resultaten. Maar hoe ervaren gemeenten de huidige werkwijze en samenwerking? En welke ondersteuningsbehoeften zijn er binnen gemeenten voor het zinvol inzetten van een meetinstrument? Bijvoorbeeld bij het formuleren van doelen, het creëren van draagvlak bij betrokken partijen en het vertalen van resultaten naar concrete acties. Om dit in kaart te brengen is vervolgonderzoek nodig.

Onderzoeksverantwoording

VSG-panel

In december 2023 en november/december 2024 hebben we vragen voorgelegd aan een panel van beleidsambtenaren sport die zich vanuit een lokale overheid inzetten om sporten en bewegen te faciliteren (het VSG-panel).

In tabel 1 staan de responspercentages van de verschillende metingen en de verdeling van de respons naar stedelijkheid. Om de gemeenten een betere afspiegeling te laten zijn van alle gemeenten in Nederland, hebben we de steekproef van de gemeenten gewogen naar stedelijkheid in vijf categorieën (Mulier Instituut/VSG, 2023, 2024).

Vragenlijst

Voor de verschillende metingen (2019, 2022, 2023 en 2024) hebben we zo identiek mogelijke vragenlijsten gebruikt. In 2024 hebben we voor een aantal vragen kleine aanpassingen gedaan om de kwaliteit te verbeteren. Hierbij is de inhoud nagenoeg hetzelfde is gebleven. Om te toetsen op significante verschillen tussen de jaren hebben we een chi-kwadraattoets gebruikt.

Tabel 1: Respons VSG-panel 2023 en 2024

	2023	2024
Aantal gemeenten (n)	114	95
Responsepercentage (%)	33	28
Stedelijkheid (n)		
○ Niet tot weinig stedelijk	56	47
○ Matig stedelijk	20	15
○ (Zeer) sterk stedelijk	38	33

Bron: Mulier Instituut, VSG-panel, 2023, 2024.

Bronnen

- De Jonge, M., Singh, A. S., & Lucassen, J. M. H. (2020). *Metten van motorische vaardigheden bij 4- tot 12-jarigen: gebruik van motorische testen om kinderen in Nederland beter te laten bewegen*. Mulier Instituut.
- De Jonge, M., Singh, A. S., & Lucassen, J. M. H. (2020). *Inzet meetinstrumenten voor motorische vaardigheden en leerlingvolgsystemen* [Factsheet 2020/15]. Mulier Instituut.
- De Jonge, M., & Westerbroek, M (2022). *De inzet van meetinstrumenten voor motorische vaardigheden door scholen en gemeenten* [Factsheet 2022/28]. Mulier Instituut.
- Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport [VWS] (2022). *Hoofdlijnen Sportakkoord II: Sport versterkt*.
- Mulier Instituut/Vereniging Sport en Gemeenten [VSG] (2024). *VSG-panel november/december 2024* [niet-openbare dataset].
- Singh, A.S., Plompen, E., Veldman, S.L.C., & Heerschop, M. (2025). *Bewegwijshoud: de basis voor een leven lang bewegen: visiedocument*. Mulier Instituut.
- Westerbroek, M, Vrieswijk, S., & Singh, A. S. (2024). *Van meten naar bewegen: inzet van meetinstrumenten binnen een integrale aanpak voor betere motorische vaardigheden*. Mulier Instituut.

Contact

Marthe Westerbroek
m.westerbroek@mulierinstituut.nl

Nynke Popken
n.popken@mulierinstituut.nl